

**Program usuwania wyrobów zawierających azbest
dla Miasta i Gminy Prabuty
na lata 2016-2032**

Prabuty, kwiecień 2016

Wprowadzenie

Azbest jest nazwą handlową włóknistych minerałów. Azbesty niezależnie od różnic chemicznych należą do minerałów naturalnie występujących w przyrodzie. Pod względem chemicznym azbesty są uwodnionymi krzemianami metali, zawierającymi w swoim składzie magnez, sód, wapń lub żelazo. Po 1945 r. do Polski sprowadzono ok. 2 mln ton azbestu. Był to głównie azbest chryzotylowy importowany z byłego Związku Radzieckiego, a także azbest krokidolitowy z Afryki Południowej. Szacuje się, że 85% sprowadzonego azbestu zużyte zostało do produkcji wyrobów azbestowo-cementowych, w głównej mierze eternitowych płyt płaskich i falistych. Azbest stosowany był w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych. Oprócz produkcji materiałów budowlanych, takich jak: płyty dachowe i elewacyjne wykorzystywany był również do produkcji rur, kształtek do kanałów wentylacyjnych, instalacyjnych, wyrobów tekstylnych, masogniotrwałych i uszczelniających. Produkty wykonane z użyciem azbestu cechowały: odporność na wysokie i niskie temperatury, działanie substancji żrących, elastyczność, dobre właściwości mechaniczne, odporność na wodę morską, wytrzymałość na rozciąganie i zgniatanie. Szacuje się, że w 2000r. na terenie kraju znajdowało się ponad 15 milionów ton wyrobów zawierających azbest, w większości na terenach wiejskich. Dopiero w latach 80-tych ubiegłego wieku, azbest uznany został za jeden z najbardziej rozpowszechnionych czynników rakotwórczych w środowisku. Poszczególne państwa Unii Europejskiej, jak i inne, w tym USA, Kanada i Japonia już w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego stulecia, zakazały stosowania azbestu bądź ograniczyły lub zabroniły obrotu materiałami zawierającymi azbest oraz importu takich materiałów na swój obszar celny.

W Polsce zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest wprowadzony został ustawą w 1997r.¹. Na mocy polskiego prawa azbest jako substancja stwarzająca szczególne zagrożenie dla środowiska, której wykorzystywanie, przemieszczanie oraz eliminowanie dozwolone jest przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności może być wykorzystywany nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 roku².

Cele programu usuwania wyrobów zawierających azbest i działania podejmowane na rzecz ich realizacji.

Uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r. przyjęto Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, utrzymujący następujące cele Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski z dnia 14 maja 2002 r.:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko³.

¹ „Poradnik dla użytkowników wyrobów azbestowych”, Ministerstwo Gospodarki 2008, str. 1.

² Poradnik „Finansowanie usuwania azbestu ze środków krajowych i unijnych w latach 2009-2013” pod redakcją Ewy Wilk, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2009r., str. 3.

³ „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” uchwalony przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r., zmieniony uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r., str. 5.

Powyższe cele osiągnąć będą przez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym), finansowanych ze środków prywatnych i publicznych, w tym ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki.⁴

Na poziomie lokalnym program realizowany jest przez samorząd gminny, poprzez następujące działania:

- 1) gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.gov.pl;
- 2) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- 3) organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- 4) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w Programie;
- 5) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 6) współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu;
- 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska)⁵.

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Prabuty.

Niniejszy program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Prabuty na lata 2016-2032 jest kontynuacją programu, który przyjęty został przez Radę Miejską w Prabutach Uchwałą Nr VII /39 /2011 z dnia 26 maja 2011r. w/s przyjęcia programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Prabuty na lata 2011 – 2032. Zmiana przyjętego w 2011 roku programu wynika w głównej mierze z faktu, iż w 2015r. na terenie Miasta i Gminy Prabuty przeprowadzona została aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Aktualizacja inwentaryzacji przeprowadzona została we wrześniu 2015r. Na jej przeprowadzenie Miasto i Gmina Prabuty pozyskało dotację z Ministerstwa

⁴ Ibidem, str. 13.

⁵ Ibidem, str. 36.

Gospodarki. Podczas inwentaryzacji sporządzone zostały karty oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, a także warstwy obrysów obiektów z przypisanymi do obiektu atrybutami: numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego. Dane zebrane podczas inwentaryzacji wprowadzone zostały do Bazy Azbestowej, prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju i będącej narzędziem do gromadzenia oraz przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Dodatkowo informacje o osobach prawnych, które na swoich nieruchomościach posiadają wyroby zawierające azbest, przekazano Marszałkowi Województwa Pomorskiego.

Inwentaryzacja wykazała, że na terenie Miasta i Gminy Prabuty wyroby zawierające azbest znajdują się na 745 posesjach, w ilości ok. 131 509,90 m² - ok. 1 446,61 Mg⁶, w tym:

- 1 983,00 m² (ok. 21,81 Mg) I stopnia pilności wymiany;
- 125 887,90 m² (ok. 1 384,77 Mg) II stopnia pilności wymiany;
- 3 639,00 m² (ok. 40,03 Mg) III stopnia pilności wymiany;

Tabela 1. Ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Prabuty w rozbiciu na poszczególne miejscowości.

lp.	nazwa miejscowości	ilość wyrobów zawierających azbest		I stopień		II stopień		III stopień	
		m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg
1	Antonin	3 305,00	36,36	0,00	0,00	3 305,00	36,36	0,00	0,00
2	Gdakowo	4 968,50	54,65	0,00	0,00	4 968,50	54,65	0,00	0,00
3	Gilwa	1 906,40	20,97	0,00	0,00	1 870,40	20,57	36,00	0,40
4	Gonty	4 230,00	46,53	300,00	3,30	3 750,00	41,25	180,00	1,98
5	Górowychy	4 212,00	46,33	0,00	0,00	4 212,00	46,33	0,00	0,00
6	Górowychy Małe	500,00	5,50	0,00	0,00	500,00	5,50	0,00	0,00
7	Grażymowo	383,00	4,21	2,00	0,02	381,00	4,19	0,00	0,00
8	Grodziec	2 989,00	32,88	20,00	0,22	2 969,00	32,66	0,00	0,00
9	Jakubowo	9 822,00	108,04	33,00	0,36	9 328,00	102,61	461,00	5,07
10	Julianowo	3 880,00	42,68	0,00	0,00	3 880,00	42,68	0,00	0,00
11	Julianowo - Kolonia Gąski	1 438,00	15,82	28,00	0,31	1 410,00	15,51	0,00	0,00
12	Kamienna	4 744,00	52,19	0,00	0,00	4 744,00	52,19	0,00	0,00

⁶ Zgodnie z informacjami zawartymi w bazie azbestowej www.bazaazbestowa.gov.pl 1 m² wyrobów zawierających azbest waży 0,011 Mg.

lp.	nazwa miejscowości	ilość wyrobów zawierających azbest		I stopień		II stopień		III stopień	
		m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg
13	Kałdowo	278,00	3,06	10,00	0,11	268,00	2,95	0,00	0,00
14	Kleczewo	1 680,00	18,48	0,00	0,00	1 680,00	18,48	0,00	0,00
15	Kołodzieje	6 133,00	67,46	0,00	0,00	5 629,00	61,92	504,00	5,54
16	Kowale	749,00	8,24	0,00	0,00	407,00	4,48	342,00	3,76
17	Laskowice	2 100,00	23,10	0,00	0,00	2 100,00	23,10	0,00	0,00
18	Obrzynowo	17 495,75	192,45	0,00	0,00	17 385,75	191,24	110,00	1,21
19	Orkusze	249,00	2,74	15,00	0,17	234,00	2,57	0,00	0,00
20	Pachutki	2 083,00	22,91	0,00	0,00	2 083,00	22,91	0,00	0,00
21	Pilichowo	4 350,00	47,85	8,00	0,09	4 258,00	46,84	84,00	0,92
22	Pólko	4 602,00	50,62	0,00	0,00	4 602,00	50,62	0,00	0,00
23	Prabuty	18 210,00	200,31	754,00	8,29	16 766,00	184,43	690,00	7,59
24	Raniewo	575,00	6,33	0,00	0,00	575,00	6,33	0,00	0,00
25	Rodowo	9 305,75	102,36	0,00	0,00	9 295,75	102,25	10,00	0,11
26	Rodowo Małe	938,50	10,32	300,00	3,30	638,50	7,02	0,00	0,00
27	Stańkowo	6 449,00	70,94	15,00	0,17	5 212,00	57,33	1 222,00	13,44
28	Stary Kamień	1 306,00	14,37	368,00	4,05	938,00	10,32	0,00	0,00
29	Sypanica	3 947,00	43,42	50,00	0,55	3 897,00	42,87	0,00	0,00
30	Szramowo	434,00	4,77	0,00	0,00	434,00	4,77	0,00	0,00
31	Trumiejki	8 247,00	90,72	80,00	0,88	8 167,00	89,84	0,00	0,00
Razem		131 509,90	1 446,61	1 983,00	21,81	125 887,90	1 384,77	3 639,00	40,03

Źródło: Sprawozdanie końcowe Miasta i Gminy Prabuty z realizacji zadania, wynikającego z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w ramach organizowanego przez Ministerstwo Gospodarki konkursu Azbest 2015. Dane opracowane przez pracowników firmy Grenn Key, wykonującej w 2015r. inwentaryzację wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Prabuty.

Tabela 2. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w podziale na wyroby zawierające azbest znajdujące się na terenie nieruchomości będących własnością osób fizycznych i osób prawnych.

stopień pilności	osoby fizyczne		osoby prawne								razem	
			JST		PKP		pozostale		razem			
	m²	Mg	m²	Mg	m²	Mg	m²	Mg	m²	Mg	m²	Mg
I stopień pilności wymiany	1 865,00	20,52	90,00	0,99	0,00	0,00	28,00	0,31	118,00	1,30	1 983,00	21,81
II stopień pilności wymiany	122 680,90	1 349,49	997,00	10,97	640,00	7,04	1570,00	17,27	3 207,00	35,28	125 887,90	1 384,77
III stopień pilności wymiany	3 164,00	34,80	0,00	0,00	20,00	0,22	455,00	5,01	475,00	5,23	3 639,00	40,03
razem	127 709,90	1 404,81	1 087,00	11,96	660,00	7,26	3 140,00	34,54	3 800,00	41,80	131 509,90	1 446,61

Źródło: Sprawozdanie końcowe Miasta i Gminy Prabuty z realizacji zadania, wynikającego z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w ramach organizowanego przez Ministerstwo Gospodarki konkursu Azbest 2015. Dane opracowane przez pracowników firmy Grenn Key, wykonującej w 2015r. inwentaryzację wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Prabuty.

Dodatkowo na terenie Gminy Prabuty funkcjonuje sieć wodociągowa wykonana z rur azbestowo – cementowych w ilości **175 600 kg**.

Miejszem występowania pewnej ilości opadów zawierających azbest mogą być również nieujawnione dzikie składowiska odpadów.

Wykonując aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest Miasto i Gmina Prabuty zrealizowało jedno z podstawowych zadań, jakie zostały wyznaczone samorządom lokalnym w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032. Szczegółowe informacje o ilości i rodzaju posiadanych wyrobów zawierających azbest umożliwią organizowanie usuwania azbestu przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych. Skuteczne wyeliminowanie wyrobów zawierających azbest prowadzi do minimalizacji negatywnych skutków zdrowotnych, spowodowanych obecnością azbestu na terenie Gminy oraz likwidacji szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko. Poprzez powyższe działania realizowane będą zatem cele Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu.

System monitorowania realizacji programu oraz korzyści związane z realizacją programu.

Ocena osiągania celów Programu polega na monitorowaniu realizacji określonych zadań. Wskaźnikami rocznej oceny realizacji zadań są natomiast:

- 1) ilość wycofanych z eksploatacji wyrobów zawierających azbest;
- 2) ilości składowanych odpadów zawierających azbest;⁷

Szczególnie istotne jest zatem, aby na bieżąco do bazy azbestowej wprowadzać dane o nieruchomościach, na terenie których wykorzystywanie azbestu zostało zakończone. Dzięki regularnie aktualizowanym danym możliwa będzie ocena realizacji celów programu.

Realizacja Programu wpłynie na poprawę warunków ochrony zdrowia i życia ludności, przyniesie korzyści w sferze społecznej, ekologicznej i ekonomicznej.

Do najważniejszych korzyści społecznych, związanych z realizacją programu należą:

- 1) oczyszczenie kraju z wyrobów zawierających azbest, a w konsekwencji zmniejszenie emisji włókien azbestu do środowiska i uzyskanie warunków dla poprawy ochrony zdrowia mieszkańców;
- 2) wczesne wykrywanie chorób azbestozależnych, ich leczenie i ograniczanie negatywnych skutków;
- 3) ograniczenie śmiertelności na skutek chorób azbestozależnych, a w szczególności raka płuc i międzybłonnika opłucnej;
- 4) przedłużenie okresu użytkowania obiektów budowlanych oraz uzyskanie lepszych parametrów eksploatacyjnych;
- 5) poprawa wyglądu zewnętrznego obiektów budowlanych;
- 6) wzrost atrakcyjności agroturystycznej terenów wiejskich;
- 7) wzrost atrakcyjności terenów oczyszczonych z azbestu dla inwestorów krajowych i zagranicznych⁸.

⁷ „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” uchwalony przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r., zmieniony uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r., str. 38.

Podstawową korzyścią ekologiczną będzie stopniowe ograniczanie, a następnie całkowita eliminacja narażenia środowiska na azbest. Narażenie takie powstaje na skutek emisji do powietrza włókien azbestu z uszkodzonych wyrobów zawierających azbest oraz ich odpadów, a także na skutek niewłaściwie prowadzonych procesów eksploatacji i usuwania tych wyrobów. Poważne zanieczyszczenie środowiska naturalnego powstaje również na skutek emisji azbestu z tzw. „dzikich” wysypisk odpadów – głównie w lasach⁹.

Do najistotniejszych korzyści ekonomicznych realizacji Programu należą:

- 1) przyrost wartości nieruchomości;
- 2) przyrost wartości gruntów;
- 3) poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych;
- 4) wzrost inwestycji;
- 5) wzrost dochodów budżetu państwa z podatku od działalności gospodarczej związanej z usuwaniem wyrobów zawierających azbest oraz zastosowania nowych materiałów;
- 6) zmniejszenie kosztów leczenia chorób azbestozależnych¹⁰.

Uzyskanie takich efektów zależy od dyscypliny realizacji zadań, zaangażowania organów rządowych i samorządowych, ale również od zastosowania właściwych bodźców motywacyjnych, stymulujących wzrost aktywności społecznej w działaniach związanych z bezpiecznym usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest¹¹.

Finansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest.

Głównymi źródłami finansowania usuwania azbestu są środki własne właścicieli obiektów budowlanych, czy też środki własne inwestorów prywatnych. Działania na rzecz usuwania azbestu wspierać można za pomocą środków budżetu państwa, środków funduszy ochrony środowiska, środków pomocowych Unii Europejskiej, środków własnych jednostek samorządowych oraz kredytów.

Finansowanie ochrony środowiska regulują przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Przepisy ustawy dają możliwości finansowania zadań, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikających z zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa, w tym działań zmierzających do oczyszczania kraju z azbestu¹².

Dysponentami powyższych środków są Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz powiaty i gminy, do których zadań własnych należy finansowanie ochrony środowiska w zakresie ustalonym w ustawie – Prawo ochrony środowiska.

⁸ „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” uchwalony przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r., zmieniony uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r., str. 40.

⁹ „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” uchwalony przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r., zmieniony uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r., str. 40.

¹⁰ Ibidem, str. 40.

¹¹ Ibidem, str. 41.

¹² Ibidem, str. 29.

Zgodnie z przepisami przytoczonej powyżej ustawy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym działań mających na celu usuwania azbestu może polegać na udzielaniu dotacji celowej, min. z budżetu gminy na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji:

- 1) podmiotów niezaliczonych do sektora finansów publicznych, w szczególności:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot mieszkaniowych,
 - c) osób prawnych,
 - d) przedsiębiorców;
- 2) jednostek sektora finansów publicznych będących gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi.

Zasady udzielania dotacji celowej, obejmujące w szczególności kryteria wyboru inwestycji do finansowania lub dofinansowania oraz tryb postępowania w sprawie udzielania dotacji i sposób jej rozliczania określa rada gminy w drodze uchwały. Udzielenie dotacji celowej następuje na podstawie umowy zawartej przez gminę z w/w podmiotami. W przypadku, gdy dotacja stanowi pomoc publiczną lub pomoc de minimis jej udzielenie następuje z uwzględnieniem warunków dopuszczalności tej pomocy określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej.

Kwestie związane z udzielaniem dotacji celowej na finansowanie przedsięwzięć, związanych z ochroną środowiska, polegających na: demontażu, transporcie i składowaniu pokryć dachowych zawierających azbest określone zostały w Uchwale Nr XVI/92/2012 Rady Miejskiej w Prabutach z dnia 28 marca 2012 roku.

W latach 2011 - 2015 Miasto i Gmina Prabuty udzielała właścicielom nieruchomości dotacji na realizowane przez nich zadania, polegające na demontażu, transporcie, przekazaniu do składowania pokryć dachowych zawierających azbest. Środki finansowe wypłacane przez Gminę pozyskane były z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. W powyższym okresie usuniętych zostało ok. 100 Mg odpadów zawierających azbest, co w przeliczeniu na powierzchnię daje ok. 7500 m². Usunięte odpady przekazane zostały do Zakładu Utylizacji Odpadów w Gilwie Małej, posiadającego specjalną kwaterę, przeznaczoną do składowania odpadów, zawierających azbest.

Przewiduje się, że w dalszym ciągu głównym źródłem finansowania programu będą środki własne właścicieli obiektów budowlanych, na terenie których znajduje się azbest. Gmina dofinansowywać będzie realizowane przez nich przedsięwzięcia ze środków pozyskanych z funduszu ochrony środowiska, ewentualnie ze środków własnych. Wysokość udzielanego dofinansowania zależna będzie od możliwych do pozyskania, czy też zaplanowanych w budżecie na ten cel środków.

Z analizy ponoszonych przez właścicieli nieruchomości w 2015r. kosztów wynika, iż cena demontażu i transportu 1 Mg odpadów zawierających azbest wynosiła ok. 530 zł brutto. Z cennika przyjmowania odpadów w Zakładzie Utylizacji Odpadów w Gilwie Małej wynika natomiast, iż cena składowania 1 Mg odpadów zawierających azbest wynosiła: 270,00 zł brutto. Przy założeniu, że na terenie Miasta i Gminy Prabuty do usunięcia jest 1 446,61 Mg pokryć dachowych zawierających azbest koszt ich demontażu i transportu wyniesie ok. 770.000,00 zł brutto, natomiast koszt

składowania wyniesie: 390.584,70 zł brutto. Szacunkowy łączny koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest wyniesie zatem ok. 1,2 mln zł.

W przypadku ujawnienia składowania odpadów zawierających azbest w miejscach do tego celu nieprzeznaczonych Gmina podejmować będzie działania, wynikające z przepisów ustawy o odpadach. Polegać będą one min. na ustaleniu posiadacza odpadów oraz nakazaniu usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania. Koszty zagospodarowania odpadów ponoszone będą przez wytwórcę odpadów lub przez posiadacza odpadów.

Akty prawne regulujące kwestie związane z azbestem.

Do głównych aktów prawnych regulujących w Polsce kwestie, związane z użytkowaniem azbestu należą:

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.2004.3.20)

Ustawa rozwiązała problemy związane z produkcją wyrobów zawierających azbest, wprowadzaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polski azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz ich obrotem. Ustawa zapobiegła dalszemu stosowaniu i wytwarzaniu wyrobów zawierających azbest.

2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających *azbest* oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz.U.2011.8.31)

Rozporządzenie określa:

- 1) wymagania w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest;
- 2) wymagania w zakresie wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest, zwanych dalej "instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest";
- 3) wymagania w zakresie przemieszczania odpadów zawierających azbest;
- 4) sposób oznaczania miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń zawierających azbest;
- 5) sposób inwentaryzowania wyrobów zawierających azbest w miejscach ich wykorzystywania;
- 6) terminy przedkładania odpowiednio marszałkowi województwa albo wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o:
 - a) rodzaju, ilości i miejscach występowania wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest,
 - b) instalacjach lub urządzeniach zawierających azbest,
 - c) przewidywanym terminie usunięcia wyrobów zawierających azbest;
- 7) formę i układ przedkładanych informacji, o których mowa w pkt 6;
- 8) terminy, w których powinny być oczyszczone instalacje lub urządzenia zawierające azbest

3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, pracy i polityki społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.2004.71.649)

Rozporządzenie określa:

- 1) obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest;
- 2) sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest;
- 3) warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania;
- 4) wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Szczegółowy wykaz aktów prawnych, dotyczących azbestu dostępny jest na stronie bazy azbestowej, pod adresem: www.bazaazbestowa.gov.pl

Bibliografia:

- 1) „*Poradnik dla użytkowników wyrobów azbestowych*”, Ministerstwo Gospodarki 2008;
- 2) Poradnik „*Finansowanie usuwania azbestu ze środków krajowych i unijnych w latach 2009-2013*” pod redakcją Ewy Wilk, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2009r.
- 3) „*Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*” uchwalony przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r., zmieniony uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.;
- 4) Strona internetowa www.bazaazbestowa.gov.pl